

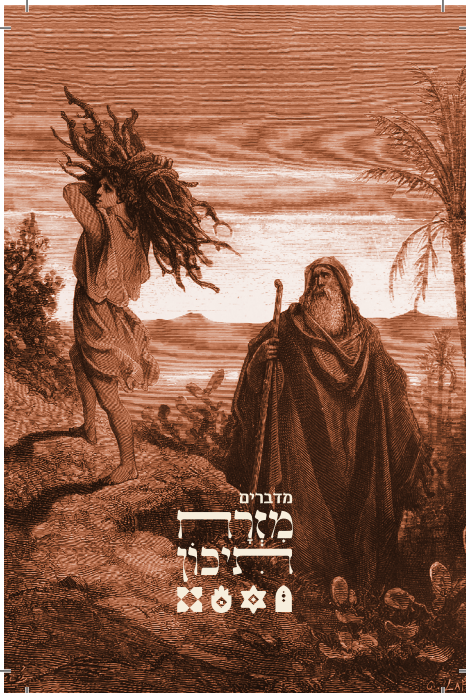
מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

אברהם אבינו

היהדות והאסלאם רואות
בו אב-מייסד משותף המסמל
את ערכי הצדק, החסד והכנסת
האורחים. על שמו נקראו "הסכמי
אברהם" בין ישראל למדינות
ערביות מתונות.

מדברים
מזהר
הזיכור
✡ ✡ ✡ ✡

בן המקום

ביטוי המבטא חיבור עמוק ושייכות
לאדמה ולארץ. לא תייר, לא זר,
לא קולוניאליסט - בן המקום!

מדברים
מזרח
התיכון

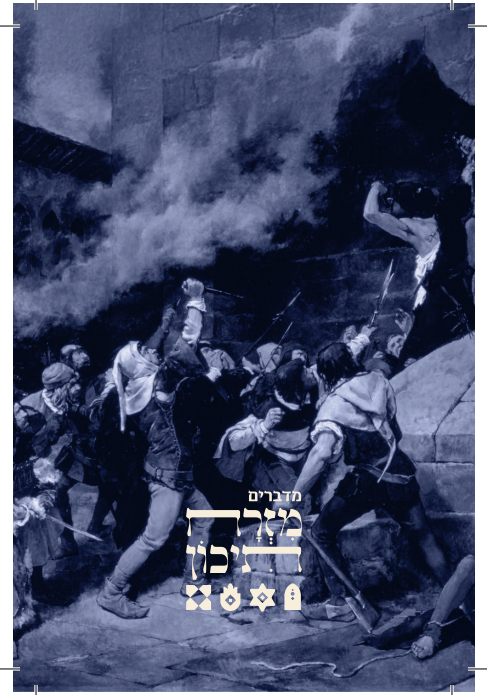
מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

גְּרוּשׁ סֵפֶרד (1492)

צו של המלכים פרננדו ואיזבלה
שחייב את כל היהודים לעזוב
את הממלכה או להתנצר וסימן
את סופה של אחת התרבויות
המפוארות בתולדות ישראל.
מגורשי ספרד התפזרו בעיקר
בארצות ערב והאיסלאם.

מדברים

מזרח התיכון

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

ד'ימי

מעמד חסות שניתן ליהודים תחת
שלטונות האסלאם במסגרת "חוקי
עומאר", שהעניק הגנה ולצדה גם
הגבלות ובהם תשלום מס מיוחד
ופגיעה בחופש תנועה, חופש
עיסוק, לבוש ומעמד משפטי.

מדברים
מזרח
התיכון
✪ ✪ ✪ ✪

הַכְנָסַת אוֹרְחִים

מנהג בני האיזור, בני עמים שונים
ודתות שונות - להכניס אורחים,
לחלוק עמם משלהם, להתאמץ
עבורם ולגרום להם להרגיש בבית.

מדברים

מזרח
התיכון

וילה בַּג'וֹנָגֶל

ביטוי שטבע ראש הממשלה לשעבר
אהוד ברק, המסמל ניכור
גאו-תרבותי של ישראל למרחב
המזרח תיכוני.

מדברים
מזרח
התיכון

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י

ז'קליו פֶּהנוֹב [1917-1979]

סופרת והוגת דעות
יהודייה-מצרית, שטבעה את
המושג "לבנטיניות" כמודל זהות
פתוח המגשר בין מזרח למערב
במרחב אגן הים התיכון.

מדברים

מִזְרָח
הַיְּבוֹן

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

ר' חיים אבולעפיה (1660-1744)

מחדש היישוב היהודי בטבריה
בשנת 1740 בהזמנתו של מושל
הגליל באימפריה העות'מאנית
ד'אהר אל-עומאר.

מנוחם לחדש בנין
לדודו זכרון
מלמד משיע את הרב הכאון
ק קדוש וטהור מוהל
ם אבואלעפיא
זצל

וכל מעשי תקפו וגדולתו ואיך השית
היה אתו, כתובים בספר זמרת הארץ
שכתב הדברים כהויתן, אשר כל דבריו
הם אמת וצדק, ועיניו ראו את מעשי ה'
כי נורא הוא.

(מספר טבור הארץ להגרמ קלירס זצל
אבד ורמ בטבריא)

המצדדים חברה קדישא טבריא
ליצירה

מזרח
התיכון
❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

טארב

התרוממות רוח מוזיקלית
המאפיינת את המוסיקה הערבית
הקלאסית והעממית. מהטארב
המזרחי והמגربي ינקה התרבות
היהודית לחנים ששולבו בשירה,
בתפילה ובפיוט.

מדברים
מִזְרָח
הַיְכוֹן
✪ ✪ ✪ ✪

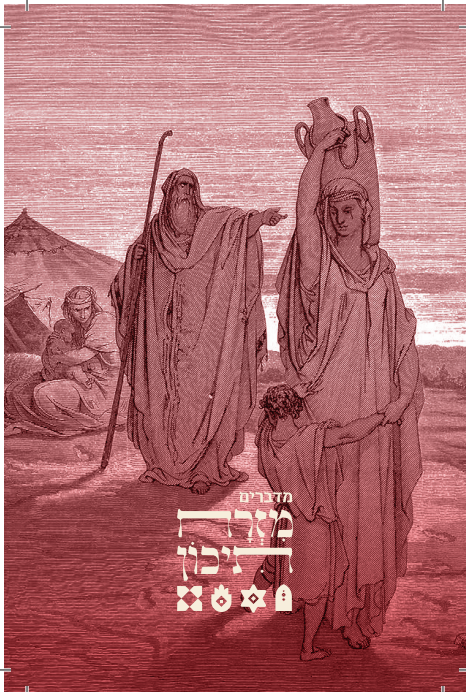
מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

יְהוּדוּת כְּמִשְׁפָּחָה

גישה חלופית לגישת "יהדות כדת"
ו"יהדות כתרבות", הרואה בלאום
היהודי כמשפחה מורחבת, ומשפחה
הגרעינית את המוקד המרכזי של
היהדות. במסגרת גישה זו ניתן לתאר
את הסכסוך היהודי-ערבי כסכסוך
בין בני דודים ממשפחת אברהם.

מזכרים

מזרח
היכון

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י

פְּבוֹד

ערך חשוב ומרכזי בתרבות של
המזרח התיכון וצפון אפריקה,
לערך משמעויות רבות בהבנת
חשיבות המשפחה והמעגלים
המתרחבים של האדם וקהילתו.

מדברים

מִזְרָח הַיְּבוּן

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

לינדה לינדה

שיר של חיים משה, שהיה השיר
הראשון בערבית שכיכב בתחנות
הרדיו הישראליות.

מדברים

מזרח
התיכון
סמל

מעוטים במזרח התיכון

כורדים, אשורים, אמזיגים, דרוזים,
ארמנים, יהודים ועוד: המזרח
התיכון הוא אזור בעל מגוון אתני
ולאומי שפעמים רבות נבלע תחת
הגדרת המרחב כערבי או איסלאמי.

מדברים
מִזְרַח
הַיָּבוֹן

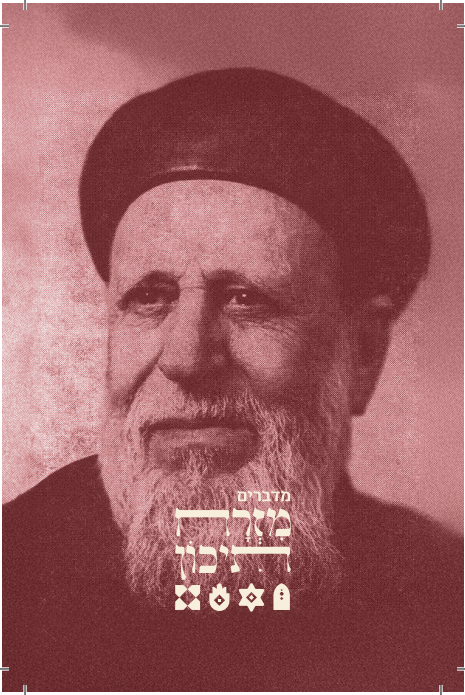

הרב נסים אוחנה [1881-1962]

ממחדשי השפה והחינוך העבריים.
היה רב ראשי במצרים, חיפה ועזה.
חיבר יחד עם המופתי של עזה את
"דע מה שתשיב לאפיקורוס"
כמענה למיסיון הנוצרי.

A portrait of an elderly man with a long, grey beard and a black kippah. The image is rendered in a monochromatic, reddish-brown color scheme. The man is looking slightly to the left of the camera with a serious expression. The background is a textured, mottled grey.

מדברים

מזרח
היכון

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י

סָנָה וְשִׁיעָה

שתי הכיתות הראשיות באיסלאם, הסונה (מסורת) מתייחסת למסורת הראשונית אותה העביר הנביא מוחמד ואילו השיעה (סיעה) היא למעשה סיעתו של עלי - שצמחה מתוך מאבק איסלאמי פנימי. המאבק בין הסונים לשיעים נוכח עד לימינו ומשפיע על הגאו-פוליטיקה של המזרח התיכון.

מדברים
מזהר
הזיכור

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

הרב עובדיה יוסף

אחת הדמויות הרוחניות החשובות
עבור יהודי עדות המזרח בישראל
במאה ה-20. נולד בעיראק, שירת
במצרים ובארץ ישראל וכיהן
כראשון-לציון. ידוע במתינות דתית
ומדינית, וכן באהבתו את המוזיקה
הערבית הקלאסית.

מדברים

מזרח
התיכון
✪ ✪ ✪ ✪

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

פְּרֵהוּד

פרעות אנטישמיות שבוצע
כנגד יהודי עיראק בשנת 1941
בהשפעה נאצית ישירה. במסגרת
הפרעות נרצחו למעלה מאלף
יהודים ורכושם של עשרות אלפים
נבזז. בעקבות האירועים הוקמה
המחתרת הציונית בעיראק.

מדברים
מזרח
תיכון
א' ת"י

מדברים
מזהר
התיכון
✪ ✪ ✪ ✪

ציונות מְזָרְחִית-מְסוֹרֶתִית

זרם ציוני שמדגיש את החיבור
של הציונות למסורת היהודית
העתיקה ולתרבות המזרח.

מדברים

מזרח
התיכון

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

קראו

הספר הקדוש לדת האסלאם
על כל פלגיה. מקור השם הוא
מהמילה קריאה. על פי המסורת
המוסלמית, פסוקי הקוראן ירדו
אל הנביא מוחמד והוא אמר אותם
בעל פה למאמינו.

מדברים
מִזְרָח
הַיְיבוֹן

מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

הַרְמַב"ם (1138-1204)

רבי משה בן מימון, פוסק הלכה,
פילוסוף ורופא. יצירתו נכתבה בעברית
וערבית-יהודית. נולד בקורדובה
שבספרד המוסלמית, ברח עם משפחתו
מרדיפות "אל מואחידיון" ולמד
באוניברסיטת אל-קראווין העתיקה
בעיר פאס שבמרוקו.

מדברים

מאז
היכון

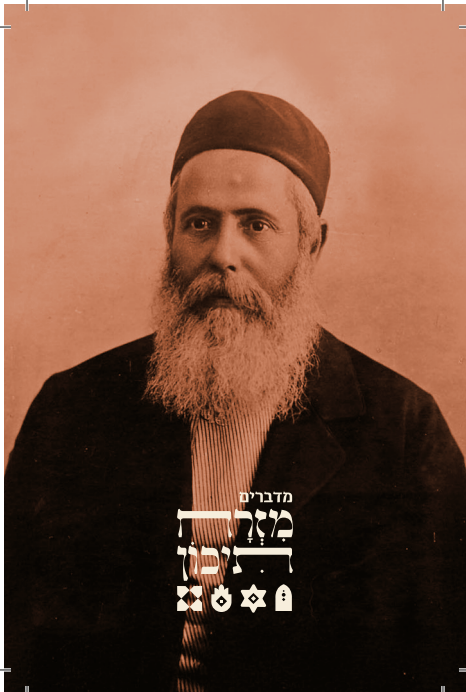
מדברים מזרח תיכון מא' ועד ת"י.

משפחת שלוש

שושלת של מנהיגי ציבור חשובים
ממוצא מרוקאי שעלתה לארץ
ב"עליה המגרבית" (1840). אב
המשפחה אהרון שלוש היה מנהיג
הקהילה היהודית ביפו ומייסד
שכונת נווה צדק. בנו יוסף אליהו
שלוש היה ממייסדי העיר תל אביב.

מדברים

מִזְרַח
הַיָּם

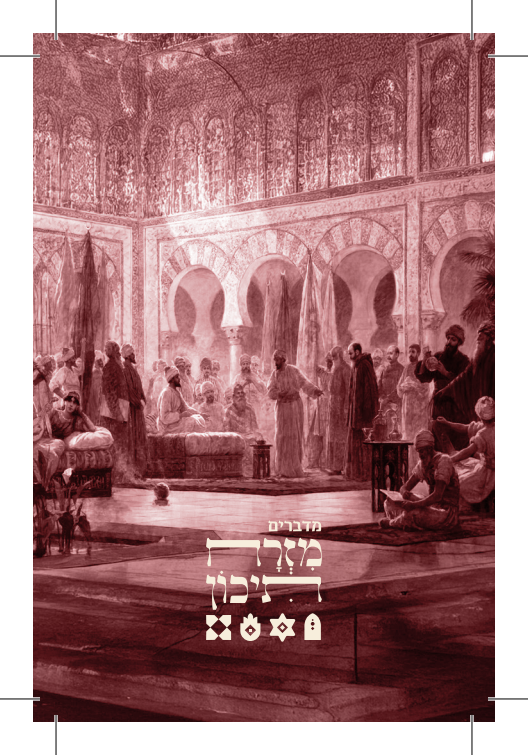

תור הזהב

תקופה של פריחה תרבותית, דתית
ומדעית בעולם המוסלמי-יהודי,
בספרד של ימי הביניים.

מדברים

מִזְרַח הַיְּבוּן

